

L'OPINIÓ

SURT CADA DISSABTE — 25 CÈNTIMS

BARCELONA, 25 DE FEBRER DE 1928

ANY I - N.º 2

Redacció i Administració: ARIBAU, 75 - TELÈFON G. 1440

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:

BARCELONA: TRIMESTRE, 3,00 PESSETES; SEMESTRE 6,00

FORA: TRIMESTRE, 3,50 PESSETES; SEMESTRE, 6,50

ESTRANGER: SEMESTRE, 9,00 PESSETES

Les dretes vernàcules i el deure liberal

per J. Casanovas

La premsa comenta la pròxima aparició d'un diari catòlic, català, de gran volada i d'empenya financiera, política i social. Potser millor que es destruiïn els camps i que la clerecia es replegui per tal de saber qui són, on són i on van. Perquè—encara ara—va esmunyint, amb pretextos patriòtics, llur proselitisme profundament reaccionari per distints partits i deformant en un sentit litúrgic, materialista més que religiós, el sentit pairal i afeblint així l'entesa civil i tolerant que es deia que predominava per la finalitat col·lectiva sobreposada.

Els pensaran: ara que hem absorbit, deformant-les, moltes de les activitats patriòtiques; ara que hem seduït molta de la joventut; ara que hem narcotitzat els perills del reviscolament liberal que una inactivitat política podia portar; i que tenim intervingudes, en nom d'una tolerància patriòtica—que ells mai no atorguen plenament—moltes de les anomenades esquerres, cal formar la legió—l'exercitant en acció—per reivindicar, encara—ells que se segueixen en possessió de tot—un predomini que a la llarga ens pot convertir el país en una ridícula democràcia teocràtica d'on naixerien totes les intoleràncies, que han estat sobrepassades pels temps i que han d'ésser combatudes sense treva per tots els homes lliures.

Cal que les esquerres reflexionin seriósament sobre el perill de la clerecia en funcions polítiques i que es disposin a discutir-la, a disputar-la i a reduir-la amb l'honesta passió que comporten els problemes fonamentals d'indiscutible influència en la formació pairal. Dic passió, i no me'n penedeixo, per contraposar-la al seny—que no es res més que el narcòtic del sentiment, del convenciment i de la idealitat—que ens ha portat on som. L'homenatge al seny ens obligaria a acceptar les conseqüències presents.

No crec que se'ns pugui acusar de liberals a l'ancien règime, ni confondre'ns amb els republicans, que, tot i reconeixent l'historial magnífic del partit en el sentit universal de l'ideari, perquè ells no el mobilitzen al dia, troben *demodée* la propaganda i, pensant tal vegada renovar-se—això sí dintre el per ells indiscutible sentit mesocràtic—, en lloc de combatre la reacció, de gratinar en llurs posicions i de reivindicar el terreny perdut, contemplen, per un mal entès esperit de tolerància que tampoc té reciprocitat, el predomini clerical com una cosa obligada.

No, amic Rovira i Virgili, no. El mot d'En Prim, "radicals, en guardia", desgraciadament encara és d'actualitat a casa. Remou, per llur valor universal de ciutadania i de sensibilitat civil. Passa amb això com amb la pàtria. Hem de fugir del seu sentit esquistidament territorial i submergir llur sentit en els grans corrents de ciutadania moderna, actual, diferenciada sortosament, de les èpoques preterites. Deia Renan que "allà on hi ha la bellesa hi ha la pàtria".

El clericalisme, que fins ara feia la viu-viu,

es disposa a l'atac, es disposa a acudir a la lluita, insinuant, amb altres propòsits, que el diari és pairal. I bé doncs, cal que no ens adormim pels atractius externs que ofereix i que, tot recordant la frase de Prim, no oblidem tampoc la cèlebre frase de Gambetta, que no cal transciure, frase que l'absència d'un predomini laic fa desgraciadament actual a casa.

El sentit teocràtic que encara predomina, i que vol enfortir-se, és una manifestació morbosa que repugna a la democràcia moderna. Si ells volen modelar el sentit col·lectiu amb aquella inclinació, deure de tota sensibilitat civil és produir-se en contra, no ja sols per a contrabalançar-la, sinó per aconseguir el predomini liberal.

Si el mot de republicà s'accepta amb les mínimes consubstancialitats que en el nostre país—en contraposició a altres concepcions polítiques—s'hi creuen inherents, el laïcisme n'és una, i, el laïcisme ha de produir-se, aquí i a tot arreu, guanyant terreny al clericalisme. Blamar com feu vós, amic Rovira i Virgili, gran part de les exterioritzacions republicanes, per no dir totes, perquè hi ha hagut figures que n'han sobreviscut el sentit històric, sense tenir valor de seguir l'impuls inicial de l'ideari per adaptar-lo al dia, no crec que sigui just. Ni tampoc ho és creure, com feu vós (i per molts anys!), que l'antic federalisme—ben entès, el pimargallià—sols obliga a una adaptació en el sentit més plenament localista, en l'ordre pairal, i a un sentit d'excessiva renúncia laicista—per benèvola tolerància—, i en l'ordre econòmic lleugerament socialitzat.

No. Desgraciadament de les frondositats pimargallianes sols se n'espigolen quatre fórmules i potser les menys transcendents. La fórmula de les llibertats polítiques, donant-hi, pel que fa a la resta, un sentit pregonament aburgésat, quan Pi Margall ja superava la fórmula socialista. Qui és doncs que momifica? Qui és doncs qui no segueix, més que parcialment, les evolucions del gloriós mestratge?

No ens enganyem! No fem jocs de paraules ni confonguem orientacions. Per parlar en nom de l'esquerra, cal estar-hi situat, i com que avui la fita que n'ha anat situant els partits és la social, més ben dit, l'emancipació de les coses que deu completar l'emancipació dels homes, qui no senti aquestes directives amb totes llurs conseqüències, amb les que els dies exigeixen continuament, crec que es desorienta i fa perdurable les mateixes contradiccions i confusions que sovint l'amic Rovira i Virgili comenta. Per la resta, si les esquerres no fan diaris—les esquerres en el sentit modern i social de la paraula—, és precisament per l'esclavitud de les coses; més ben dit, perquè el privilegi capitalista impossibilita als desposseïts els mitjans que calen. Perquè encara que en un sentit democràtic en reconeix la llibertat d'impremta (dret de tothom a fer diaris), parodiant unes altres paraules d'En Peius diria que no et donen el dret de tenir diners.

Diversitat d'opinions

L'aparició d'un nou periòdic suscita comentaris. De particulars, n'hem tingut per tots els gustos, des dels que l'han trobat bé en bloc fins als que, també en bloc, l'han trobat malament, passant per la gana intermèdia de matisacions i distincions. És natural; Déu nos en guard del dia que tothom pensi igual. Sort que és un dia que no arribarà mai, n'estem ben segurs.

Anem per ordre. Els primers, els que l'han trobat bé del tot, els agraim la finesa. Sabem, però, que el nostre primer número tenia defectes, com en té aquest. Procurarem evitar-los perquè sabem quins són, encara que agrairé tot el que se'ns indiqui sobre aquest punt.

Pel que fa als segons, els que l'han trobat malament del tot, no ens hem pas entretin-

gut a defensar-nos ni excusar-nos. No ens hauríem entès.

Els que han fet distincions, són els que, en general, ho han entès millor i han demostrat tenir facultats analítiques, crítiques, etc.

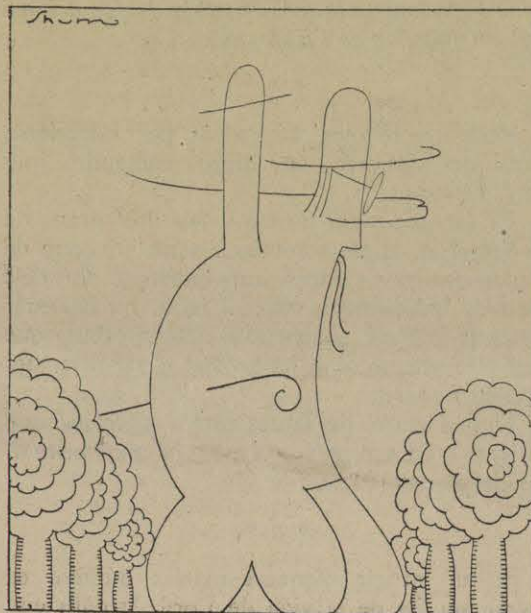
Dels primers per agrair-los-ho i dels darrers per tenir-los-ho en compte, fem cas del que ens han dit.

La premsa ens ha dat, polidament, la benvinguda. També els ho agraim.

El bo del cas és el dels que l'han trobat *manso*. Aquests amants de la truculència han estat en llur majoria, cas curiós, gent de dreta.

Què volen que els diguem? Ja hem notat molt sovint que hi ha molta gent propensa a fer d'espectadors d'espectacles perillosos, o simplement, a veure com es peguen dos ganàpies pel carrer; però molt poca a pendre part en l'espectacle o en cap batussa. Posició còmoda, la d'exigir pugnacitat als altres.

No hem sortit a divertir gent d'aquesta mena. Creiem més en l'eficàcia de les tasques serioses i constants, que en la de les foguerades de moment.

ENTRE PINTORS

—Que has venut gaires quadros?
—Res, home; deixaré de pintar a l'oli per dedicar-me al pastel; és més segur.

On són els papers del bagul?

L'inquiet Josep Pijoan ens va trametre, amb paper del Departament d'Història del Pamon College, Claremont (Calif., E. U.), l'article que publicarem en el nostre número anterior amb el prec d'inserir-lo en el primer número i la condició de respectar els noms espanyols d'alguns personatges que l'autor hi anomenava, ja que en tal forma són coneguts encara per persones que els recorden.

Una d'aquestes persones ens ha fet observar un error de fet que conté el dit article, segurament confusió o desmemoriament del seu autor, el qual error, ja que és de fet i no d'apreciació, volem rectificar.

Es aquest fet el de parlar de les visites de donya Deseada a l'il·lustre poeta en la seva agonia, quan una persona de crèdit ens ha comunicat, i d'altres confirmat, que la mort de donya Deseada fou anterior d'uns anys a la de Mossèn Cinto.

No hem tingut temps de trobar a la col·lecció de *Nuova Antologia* l'article que hi escriví En Pijoan per l'any 1905, donant notícia del *Diari íntim*, si no s'equivoca. Tenim l'esperança que una recerca més detinguda ens el farà trobar.

Però més que trobar aqueix article, el que convindria és trobar els papers del bagul.

La figura de Mossèn Cinto és massa gran perquè ens aconsolem de no saber-ne gairebé res de segur. Entorn seu es desencadenen tantes passiones, d'allò més adequades a entebolir les coses, que valdria la pena de restablir tota la veritat possible de saber.

Ja fa alguns anys, En Turró publicà, a *La Publicitat*, uns articles parlant de Mossèn Cinto i, si mal no recordem, al·ludia a documents que obraven en poder seu.

Aquests documents *no s'han de perdre*. El seu lloc és, ens sembla, a la Biblioteca de Catalunya, al costat dels manuscrits que hi són guardats del poeta, a fi que la nostra història literària (tota història literària va lligada amb la dels literats) no presenti una llacuna imperdonable.

Podria succeir que passés alguna cosa semblant al que passa amb el cèlebre *Journal* dels Goncourt, que s'havia de publicar al cap de vint anys de la mort d'Edmond de Goncourt i tot sovint (ara mateix) la premsa francesa fa campanyes perquè es publiqui, puix que ja fa dotze anys que s'hauria d'haver publicat. Fa vint-i-sis anys que Mossèn Cinto és mort, i si acceptem per norma el temps de vint anys per esperar que es mori algú dels que intervingueren en les seves coses, o, almenys, que s'apaivaguin les suspicàcies i els ressentiments, de l'esclariment de tot el que fa referència als darrers temps de Mossèn Cinto (que no és cap tasca fàcil) ja comença a ésser-ne hora.

L'instint de venjança en el dret penal

Són moltes encara les persones que es complauen llegint fins els més petits detalls d'aquests crims esgarriuosos que de tant en tant donen a certs noms, abans ignorats, una trista celebritat. L'home que assassina una dona cremant o bocinejant després el seu cos, el minyó que a cops de destreal mata l'amant de la seva esposa, els pares que martiritzen bàrbarament llurs fills, despertem, amb una vivor maligna, la curiositat del públic.

Es un fet trist, però cert, que la majoria de la gent s'interessa més per les circumstàncies d'un homicidi o d'un robatori escandalós que per un esdeveniment polític de primer ordre.

Això no ho ignoren certs diaris i saben explotar hàbilment aquesta curiositat dedicant llargues columnes als relats impressionants.

Però el més lamentable és constatar amb quin braó bàrbar es manifesta, davant d'aquests fets cruels, l'instint de venjança de la multitud. Gairebé tothom demana el càstig sever del culpable, sense cap mena d'atenuant.

Unicament una petita minoria sospita que el criminal pugui tenir pertorbades les seves facultats mentals i creu just que, d'ésser així, no es faci més que recloure'l en una casa de curació, perquè no pugui causar mai més cap mal a la societat.

Mes això que als grans delinqüents se'ls vulgui fer passar per boigs, no ens convenç, clamen iradament certes persones de seny. Això que tinguem vigent un Codi Penal en el qual veiem fortament emparades la nostra propietat i la nostra vida, i tot d'una, amb l'excusa que es tracta d'un malalt, s'intenti defugir la sanció legal establerta quan es roba o quan es mata, això, diuen, no es pot tolerar, i afegeixen que d'aquesta manera a tots els malfactors se'ls faria passar per alienats i res no tindrien segur. No hi ha més remei que aplicar la llei estricta. És inútil que vulguem convèncer-los que la majoria dels crims, i especialment els més horribles, pel sol fet de llur monstruositat, són producte—segons l'opinió unànime dels més distingits penalistes i psicòlegs—, d'una ment esbojarrada o d'una voluntat malalta.

Res no en treureu de sostenir la vostra tesi emparant-nos en el vigorós prestigi de la moderna ciència penal. Ells es riuran de tots els arguments i de totes les ciències i us respondran implacablement: "Qui la fa que la pagui".

Doncs bé, si amb tant de rigor voleu que s'apliqui la llei estricta, nosaltres, en nom de la justícia veritable, que ha d'ésser única i a tots igualment aplicable, ens creuem amb dret de demanar que s'estenguin els càstigs penals a delictes fins ara no punits; que es modelin noves figures jurídiques de delictes i tinguin l'adequada sanció legal.

No em refereixo als acaparadors, als quals ja castiga la llei d'una manera clara, ni als altres delictes que si queden impunes no és per manca de sanció legal. Parlo simplement de les malifetes de la majoria de les persones, de totes les persones gairebé.

Fóra un error de creure que hi hagi un tipus d'home bo i un tipus d'home dolent clarament delimitats; que l'un mereixi viure con-

—Què llegeixen aquests amb tant d'interès?
—Deu ser això de Glozel, que ara resulta que és fet d'En Gaudí.